

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 304. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_309A-txt-shoot-idm7994/facsimile.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

at følge hans Lærdom for at nedsynke i et vel ikke saa elskværdigt, men dog saa bybt og løbløst Barbarie, som han kunde ønske. For endnu mere at lette denne herlige Dørgang, tog han sig den Frihed at paastaae, at Christendommen, saa hyppelig den ellers var, skadede Staten og begunstige Tyrannie, ret som om Kjærlighed kunde slå de Enighed, en Kristen være Tyrann, eller som om en Tyrans Underfaatter vare slet sjenke med Christeligt Haab og Naalmodighed. At Christendommen derimod løser den Dørgave han fordrede løst af Staten som dog, ved at prøve derpaa, maatte omsonst opløse sig selv, Dørgaven nemlig af et Samfund i hvis Tjeneste hver enkelt frivillig sætter alle sine Kræfter, det saae han ikke, men derfor er det ligejædnt, thi den sande Kirke er et saadant Samfund under Friheds Lov.

1690
1755
faldt Montaigne traahte, omtrent paa samme Tid som Rousseau, frem med sit første Værk om Lovens Aand og Vilkaar, hvort han vil gribe Gøllenes Aand i Lufsten, som om alle Mennesker vare Frankmænd. At imidlertid dette Skrift fandt i Frankrig høirostet Bifald, er intet Under, thi det er lustigt og let, vandet og klart, og synes grundig at forsvare den Dyst til borgerlig Frihed og Egegyldighed for Religionen, som nu steds meer blev Dagens Orden. Skriftets gode Side er mere Aflør, Uerbarhed, og Erkjendelse af Christendommens velgjørende

Indflydelse, samt en ærligere Modsigelse af uandelig og verdslig Trældom end man dengang pleiede at see, ja selv i Videnskabelighedens Historie er det mærkværdigt, som det første Forsøg paa at betragte ethvert Folks indvortes Beskaffenhed som Grunden til dens Tro, Sæder og Forsatning. Sjævt og bagvendt er det Hele, men Vinden af historisk Bifald hjemler det sit Forfatter, og videre kom Frankmand aldrig.

Paa samme Tid som dette Værk udkom, behandlede et andet af langt mere Udstrækning og Indflydelse, bestemt til at trykke Seiglet paa fransk Videnskabelighed, og kaldet Encyclopedie, fordi det skulde indeholde alt Videnskabeligt i den menneskelige Kundskabs Kredse. Voltaire, Gudsforagterne Membert og Diderot, samt Gemyttens erklærede Tilbeder, Helvetius, stode i Spidsen for dette Mesterværk, der skulde omfatte Alt uden Religion og Philosophie, og blev da en usammenhængende Tidbog, der berettede ikke hvad Mennesket og Tingene vare, men hvad man sagde om dem i Paris, altsaa egentlig et stort Sæt franske Aviser og Almanakker.

Syttenhundredes og Halvfjerdes fuldførtes det store Værk, og dermed kan vi slutte Oversigten af Frankrigs Børgroven. Vi have seet hvilke Kæmpe-Mestere der gav Europa, samt hvorsledes de vare aldeles naturlig udviklede, vi kan intet Lieblit tolke paa, at jo denne Lærdom snart maatte frugte siensynlig i sit Fædreland, og

